

(4)

- minden sugárzásban E terjed!
- sugárzás: sugárforrás terjedés $\rightarrow$ besugárzott test

SUGÁRFORRÁS

- ◉ pontszerű és izotrop
  - $\rightarrow$ miképpen a tőle miért távolodághoz képest elhanyagolható
  - $\rightarrow$ a tér minden irányába egyformán sugároz
(a 4π szteradianus térszögben iránytól függetlenül)
- ◉ pontszerű de nem izotrop
  - $\rightarrow$ iránytól függően kül. "erősséggel" sugároz
  - $\rightarrow$ jellemzése: adott irányban, egységnyi térszögben mekkora a kisugárzott teljesítmény
- ◉ nem pontszerű
  - $\rightarrow$ egy sík felület ΔA nagyságú felületének mindkét felületén 2π térszögben sugározhat
  - $\rightarrow$ mivel a síkhoz van kitüntetett iránya (p.: $\vec{n}$ $\perp$ ΔA egységvektor), izotrop módon nem képes sugározni
  - $\rightarrow$ kisugárzott felületi teljesítmény: $M = \frac{\Delta P}{\Delta A}$ [M] = W/m^2
Egységnyi felület által 2π térszögben kisugárzott teljesítmény
- jellemzése (erőssége):
kisugárzott teljesítmény:

$$P = \frac{\Delta E}{\Delta t} \quad \left. \begin{array}{l} \text{időegység alatt kisugárzott } E \\ [P] = J/s = W \end{array} \right\}$$

- sugárforrást elhagyó E -t áramvonalakkal szemléltetjük
áramvonalak száma $\sim$ sugárzás erőssége

BESUGÁRZOTT TEST:

- beugárzott felületi teljesítmény:
 $E_{be} = \frac{\Delta P}{\Delta A}$ } mekkora az egységnyi felületre 2π térszögből (minden irányból) eső teljesítmény
 $[E_{be}] = W/m^2$

SUGÁRZÁS

energiaáram - erősség

$$J_E = \frac{\Delta E}{\Delta t} \Rightarrow \text{ha nem csak vonal mentén terjed, nem megfelelő}$$

energiaáram - sűrűség v. sugár intenzitás

$$J_E = \frac{\Delta J_E}{\Delta A} \quad \left. \begin{array}{l} \text{A sugárzás $\perp$ felületen irányban, egységnyi felületen, egységnyi idő alatt mennyi } E \text{ áramlik át} \end{array} \right\}$$

- sugárzástól + távolodághoz lévő testre mekkora sugárzás hat?

* Gömbszimmetrikus eset:

- sugárforrás pontszerű, izotrop (izzólámpa kívül)
- P a forrástól távolodva egyre nagyobb gömbfelületen oszlik szét
- $E_{be} = \frac{P}{4\pi r^2}$

- a sugárzás irányára $\perp$ en, attól a távolságtól kezdve felülül a sug. épp ekv. ($\frac{P}{4\pi r^2}$)
- $E_{be} \sim \frac{1}{r^2}$ } A besugárzott felületi teljesítmény a távolság megváltoztatásával fordítottan arányos

* Henger-szimmetrikus eset

- sugárforrás: vonalszerű (pl.: fénycsővek)
- Φ a forrástól $\perp$ irányba távolodva egyre nagyobb hengerfelületen oszlik szét
- $E_{be} = \frac{P}{2\pi r l}$
- $E_{be} \sim \frac{1}{r}$ } A bes. fel. telj. a távolsággal fordítottan arányos

* Síksugárzó:

- sugárforrás: vagy ak felület
- a sug. irányára $\perp$ en távolodva a besugárzott felületi teljesítmény nem változik
- feltétel: a sugárzás E -ja nem vesztik el
- ha a vizsgált felület nem merőleges a sugárzóra:

$$E_{be} = E_{be, \max} \cdot \cos(\alpha)$$

↓
felület normálvektora + sug. irány
↓
E ezekre vonatkozó E_{be}